

Pirjo Lindgren

*Örning till byggnadsminnare & träsnider för de skånska
kvadr. för i Skåningen*

El ä m ä ä

BALDERIN
TALOSSA

**Fastighets-Aktie-Bolaget
BALDER**

BALDERIN TALO
Elefanttikortteli, tontti 2
Aleksanterinkatu 12 / Helenankatu 4
Helsinki, Finland

ELÄMÄÄ BALDERIN TALOSSA
Pirjo Lindgren

Kirjoittaja on Balderin talossa vuodesta 2011 toiminut
keraamikko, kahvilayrittäjä, kiinteistönhoitaja,
vahtimestari ja tapahtumakoordinaattori.

Elämää

BALDERIN
TALOSSA

© 2024 Pirjo Lindgren

Taitto, kansi ja kuvat: Pirjo Lindgren

Kustantaja: BoD · Books on Demand GmbH, Helsinki, Suomi

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-80-8519-5

Sisällys

Alkusanat	5
Vanha Helsinki	7
Helsingin suurpalo	
Pikkukylästä pääkaupungiksi	9
Ehrenströmin suoraviivaiset suunnitelmat	
Engel halusi tehdä Helsingistä Suomen Berliinin	
Kirkko vuorelle	
Engelin koti-ikävä	
Kulttuuria kaupunkiin	
Korttelien aikaan	
Keisari nimesi kadut	
Kauppiaiden Helsinki	17
Balderin talo oli ensimmäisiä suurpalon jälkeen rakennettuja taloja	
Miten tontti päättyi Gebauerille?	
Kesähuvila kaupungin laidalla	
Per Granstedt suunnitteli kauppiastaloja	
Kauppiastalojen tarinoita	20
Brummerin talo 1823 (Aleksanterinkatu 14)	
Remanderin talo 1814 (Aleksanterinkatu 16)	
Sederholmin talo 1757 (Aleksanterinkatu 18)	
Bockin talo 1763 (Aleksanterinkatu 20)	
Burtzin talo 1775 (Aleksanterinkatu 22)	
Helleniuksen talo 1770 (Aleksanterinkatu 24)	
Sunnin talo 1770 (Aleksanterinkatu 26)	
Kiseleffin talo 1778 (Aleksanterinkatu 28)	
Heidenstrauchin talo nro 1, 1814 (Pohjoisesplanadi 1)	
Castegrenin talo 1816 (Pohjoisesplanadi 3)	
Lampan talo 1817 (Pohjoisesplanadi 5)	
Heidenstrauchin talo nro 2, 1842 (Pohjoisesplanadi 7)	
Goviniuksen talo 1819 (Pohjoisesplanadi 9)	
Sivukadun talot ja ilot	
Kansainväliset ravintolat	25
Kaupungin ensimmäinen konditoria	
Aleksanterin leivos	
Kämp	

Kappeli	
Kleinehin hotelli	
Seurahuone	
Huvitusten huvila Töölössä	
Kansankuppiloissa sattuu ja tapahtuu	31
"Puolan malja" eli poliittinen selkkaus kahvilassa	
Gebauerin talosta riita	33
Clopattin talo	35
Kohtuuden ystävät	37
Raittiuseura Balder ja Logen n:o 1 Balder	
Raittiustoiminta kasvaa ja etsii paikkaansa	
Balderin talo 1898	
Balderin talo 1917	
Lisäkerros rakennetaan	
Raittiusseurat aktiivisena	49
Kymmeniä harrastekerhoja kokoontui salissa	
Nuorisotoimintaa Balderin talossa	
Sota ja pommitukset	51
Sodan muistot	
Balderin näyttämöllä	53
Teatteria	
Teatterimuseo Balderin talossa	
Musiikkia	
Tanssia	
Elokuvia	
Meedioita ja kummituksia	65
Historiaa	
Liiketoimintaa ennen ja nyt	67
Pääatalo Aleksanderinkatu 12	
Balderin piha, Helenakatu 4	
Pihasiipi	
Arkitehtuuria	71
Piharakennukset	
Remontit ja muutokset	75
1860 pihalla tehtiin laajennustöitä	
Vuonna 1886 haluttiin lisää liiketilaa	
Vuonna 1895 ravintolat remontoitiin	
Vuoden 1917 peruskorjaus	

Kolmas kerros 1931

1960-luvulla remontoitiin huolettomasti

2000-luvulla remontoitiin siellä missä tarve oli suurin

Kiinteistöosakeyhtiö Balder

Kuka on Balder

Haastatteluja ja tarinoita Balderilta

84

Pangklubi oli toinen kotimme

Toinen Pang-klubilaisen tarina vapaasti käännettynä

Kirjapaino Offset Pukkila 1986–2007

Pohjoisranta Burson-Marsteller Oy 1997–2008

Rosenlindt vuodesta 1978

Sistem - Sisustusarkkitehdit tulivat, näkivät ja kunnostivat 2008-

Piironki - Ihana löytö! 2009–2024

Popelkan tarina 2010-

Lomalinja - asiantuntijan matkassa 2011–2020

Balderin viimeiset vuodet

94

Taustaa

Minun tarinani - mitä täällä tapahtui?

Lähdeluettelo

99

Kiitokset kaikille!

100

Alkusanat

Balderin talon historiikin kokoaminen sai alkunsa vuonna 2013 kun huomasin talon 200-vuotisjuhlan lähestyvän. Toimin tuolloin Balderin kahvilayrittäjänä ja yleisin kysymys Balderin saliin tulevilta asiakkailta oli: "Mikä on tämän talon historia?" Aloin tutkia talon historiaa todetakseni, että tietoa oli hyvin vähän saatavilla. Talo on ollut yksityisomistuksessa koko historiansa ajan, joten vaihteita ei ole järjestelmällisesti kirjattu. Tietoa piti hakea pieninä murusina sieltä täältä.

Tutkimus käynnistyi Helsingin historiaa käsittelevistä kirjoista, joita selasin läpi melkoisen määrän. Koska Balderin talosta oli hyvin vähän mainintoja, kokosin lisäksi tietoa talon lähiympäristöstä. Mutta historia vei mennessään ja tarina alkoi paisua!

Sen jälkeen lähdin etsimään lisätietoa erilaisista arkistoista: Selasin kymmenittäin osoitekirjoja Kaupunginarkistossa, sanomalehtiä kansalliskirjaston digiarkistossa ja googlasin linkkejä eri verkkosivuille. Balderin talo sijaitsi uuden pääkaupungin ytimessä ja näytti linkittyvän monin tavoin historiallisiin tapahtumiin ja henkilöihin. Talon ensimmäinen sata vuotta alkoi olla koossa.

Toinen 100 vuotta Balderin talona on hieman helpompi - niin kuvittelin - sillä Raittiusyhdistys oli tehnyt toiminnastaan 40- ja 60-vuotishistoriikit. Niistä sain tietoa Raittiusseuran toiminnasta. Mutta piti kaivaa esille muutakin, koska päähenkilö on talo. Talo on kokenut 200-vuotisella taipaleellaan monia muutoksia, ollut jopa lähellä purkutuomiota, mutta säilynyt ja säilyttänyt alkuperäisen charminsa. Kirjasta ei tullut pelkkä talohistoria vaan matka historian halki.

Viimeisenä - mutta ei vähäisempänä - tutkin ketä talossa on toiminut vuosien saatossa, millaisia yrityksiä? Talossa on järjestetty lukemattomia tapahtumia, mitä ne olivat? Ketä täällä on käynyt ja esiintynyt? Täällä on vierailut niin monenlaisia ihmisiä: Voi kun he kaikki olisivat kertoneet tarinansa! Löysin varmaankin vain pienen osan esiteltäväksi, mutta muutama kertoo tarinansa ihan itse.

Talon vaiheissa on ollut monta dramaattista käännoä ja omistajan vaihdosta. Viimeiset 100 vuotta vietettiin melko tasaista ja sisäänpäin kääntynyttä elämää. Mutta siihen tuli muutos 2000-luvulla. Tämän kirjan viimeisessä kappaleessa raotan verhoa myös viimeaikaisten tapahtumiin, jotka toistavat historiaa ja ennakoivat talolle muutoksen tuulia.

Huhtikuussa 2014 Pirjo Lindgren, teksti päivitetty maaliskuussa 2024

1800

Kuva: Helsingin kartta vuodelta 1777, Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto.

Balderin talon matka historian halki 1700-luvulta 2000-luvulle

Talon vaiheissa on ollut monta dramaattista käännoä
ja omistajan vaihdosta. Talon rakennutti viinatehtaalla
rikastunut kauppaneuvos, täällä pidettiin riehakkaita juhlia
kunnes talo päätyi vuosisadaksi raittiusseuran taloksi.
Miksi konkurssi on uhannut taloa niin useasti?

www.balder.fi

www.bod.fi

ISBN 9789528085195

9 789528 085195